

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดในประเทศไทยเคยทำการศึกษาค่าใช้เวลาของครูในการสอนภาษาอังกฤษโดยการสังเกตการสอนโดยตรงเลย ในต่างประเทศเอง การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็มีน้อยเช่นเดียวกัน ส่วนมากจะเป็นบทความเอกสารและหนังสือเสนอแนะวิธีการทำการวิจัย และเสนอแนะการใช้เวลาในการสอนแก่ครูมากกว่า ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

ใน พ.ศ. 2515 ชีร์ชัย ปุณฺณโชติ¹ ได้กล่าวถึงการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ (Systematic Observation of Teaching) และได้เสนอแนะวิธีวิเคราะห์พฤติกรรมทางวาจาระหว่างครูและนักเรียนของแฟลนเคอร์ (Flanders' Interaction Analysis Technique) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

ระบบของแฟลนเคอร์ เป็นระบบการจำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท ๆ (Category System) ซึ่งแฟลนเคอร์ได้จำแนกพฤติกรรมทางวาจาระหว่างนักเรียนและครูในห้องเรียนออกเป็น 10 ประเภท คือ

1. การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน : การยอมรับความรู้สึกของนักเรียน และแสดงออกด้วยวาจาในลักษณะที่เห็นอกเห็นใจ ไม่ข่มขู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกในด้านที่เป็นที่พอใจของครูหรือไม่ก็ตาม
2. การชมเชย หรือสนับสนุนให้กำลังใจ : การชมเชยหรือสนับสนุนการกระทำหรือพฤติกรรมทางวาจาของนักเรียน การกล่าวว่า "ดีมาก" หรือ "พูดต่อไปซิ" หรือการพูดตกลงขบขัน แต่ไม่ใช่การล้อเลียนตลกตางนักเรียนคนใดคนหนึ่ง
3. การยอมรับหรือนำความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้ : การยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน การนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของนักเรียนมาใช้ในการสอน หรือมาพูดซ้ำให้

¹ชีร์ชัย ปุณฺณโชติ, เรื่องเดิม, หน้า 38-57.

นักเรียนทั้งห้องได้รับทราบ และอธิบายปฐมนิเทศข้อความที่นักเรียนพูดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่เมื่อใดก็ตามที่ครูสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองลงไปด้วย จะต้องบันทึกไว้ในพฤติกรรมประเภทที่ 5

4. การถาม : การถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาหรือวิธีการต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนตอบ

5. การบรรยาย : การบรรยายข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือวิธีการต่าง ๆ การแสดงความคิดเห็นของครู

6. การให้แนวทาง : การออกคำสั่ง การแนะแนวทาง โดยมีความมุ่งหมายให้นักเรียนปฏิบัติตาม

7. การวิจารณ์หรือการใช้อำนาจของครู : พฤติกรรมที่แสดงว่าครูเป็นใหญ่ในการเรียนการสอน การควานักเรียน การวิจารณ์คำพูดหรือการกระทำของนักเรียน การไล่นักเรียนออกนอกห้อง คำกล่าวที่ประสงค์ให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในแนวทางที่ครูประสงค์

8. นักเรียนพูด - ตอบคำถามของครู : นักเรียนพูดโดยที่ครูเป็นฝ่ายริเริ่มก่อนซึ่งกระทำให้นักเรียนต้องพูด

9. นักเรียนพูด - ริเริ่ม : นักเรียนเป็นฝ่ายริเริ่มในการพูดเอง เช่น การแสดงความคิดเห็น การตั้งคำถามถามครู

10. การเงี่ยบหรือการรบกวนวายสับสน : การหยุดเว้นระยะการพูด ช่วงเวลาแห่งการเงี่ยบ หรือความรบกวนวายสับสน ซึ่งไม่อาจจะจำแนกพฤติกรรมในขณะนั้นเข้าอยู่ในประเภทใดได้

การสังเกตและบันทึกพฤติกรรมโดยใช้ระบบของแฟลนเคอร์ มีวิธีการดังต่อไปนี้
 ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจและจดจำพฤติกรรมทางวาจาทั้ง 10 ประเภทให้แม่นยำ
 ขั้นที่ 2 ฝึกหัดวิธีสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกับผู้อื่นและชำนาญในวิธีการนี้ จนกว่าจะมีระดับความเชื่อถือได้สูง (Reliability)

ขั้นที่ 3 หลังจากฝึกหัดจนมีระดับความเชื่อถือได้สูงพอแล้ว ก็ลงมือสังเกต

พฤติกรรมจริงได้ โดยผู้สังเกตพฤติกรรมจะหาที่นั่งในมุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน ซึ่งจะไม่รบกวนการเรียนการสอน หรือดึงดูดความสนใจของนักเรียนมากนัก หลังจากที่ได้สังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนสักครูหนึ่งจนเข้าใจเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในห้องเรียนดีแล้ว จึงลงมือบันทึก ผู้สังเกตต้องพยายามฟังการสนทนาระหว่างครูกับนักเรียน และจำแนกพฤติกรรมทางวาจาเหล่านั้นว่าอยู่ในประเภทใดในพฤติกรรมทั้ง 10 ประเภทนั้น แล้วจดบันทึกลงไปทุกๆ ระยะเวลา 3 วินาที วิธีจดบันทึกพฤติกรรมนี้ ให้บันทึกแค่เพียงตัวเลขที่เป็นรหัสกำกับพฤติกรรมแต่ละประเภท เรียงลำดับเป็นแถวลงมา ตัวอย่างเช่น ถ้าครูบรรยายหรืออธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่นักเรียนใน 3 วินาทีที่หนึ่ง ที่สอง และที่สาม (9 วินาทีแรก) ต่อมาในช่วงเวลา 3 วินาทีที่สี่ ครูตั้งคำถาม ๑ นักเรียน นักเรียนตอบคำถามของครู ต่อจากนั้น ครูให้คำชมเชยนักเรียน ข้อมูลที่บันทึกได้จะเป็นดังนี้

5

5

5

4

8

2

ขั้นที่ 4 เมื่อบันทึกพฤติกรรมเรียบร้อยแล้ว ให้นำข้อมูลที่ได้ บันทึกลงในตารางสำหรับวิเคราะห์พฤติกรรม ซึ่งเรียกว่าตารางมิติ (Matrix) ตารางนี้ประกอบด้วยแถว 10 และสดมภ์ 10 สดมภ์ ในการบันทึกจะต้องนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Tally) ของพฤติกรรมแต่ละประเภทลงในตาราง

ขั้นที่ 5 เปลี่ยนความถี่ในแต่ละช่องเป็นร้อยละของความถี่ทั้งหมด รวมเปอร์เซ็นต์ความถี่แต่ละสดมภ์ แล้วจึงคำนวณค่าสำคัญต่างๆ เช่น เวลาที่ครูใช้ในการพูดทั้งหมด เวลาที่นักเรียนพูดทั้งหมด โดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของเวลาทั้งหมด เป็นต้น

ขั้นที่ 6 แปลความหมายของข้อมูลจากตารางมิติ

ในปี ค.ศ. 1970 อี.ซี. แรกก์ (E.C. Wragg)² ได้เขียนบทความรายงานผล
การวิจัยพฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้ใช้ระบบวิเคราะห์พฤติกรรม
ทางวาจาของแฟลนเคอร์สเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้พฤติกรรมทางวาจา
ของแฟลนเคอร์สทั้ง 10 ประเภทเป็นหลักในการสังเกต โดยเพิ่มเดิมเลขรหัสเป็น 1-20
1-10 แสดงพฤติกรรมทางวาจาที่แสดงออกในภาษาของตนเอง (Native Language)
และ 11-20 แสดงพฤติกรรมทางวาจาที่แสดงออกในภาษาต่างประเทศ (Foreign
Language) ผู้วิจัยได้นำระบบตัวเลขทั้ง 20 ตัวนี้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนฝึกสอน
ของมหาวิทยาลัย Exeter จำนวน 10 คนในระหว่างสองสัปดาห์สุดท้ายของช่วงเวลา
3 เดือนที่ทำการฝึกสอนในชั่วโมงภาษาฝรั่งเศสหรือภาษาเยอรมัน ผลของการวิจัยปรากฏ
ดังนี้คือ

1. ในชั่วโมงการสอนภาษาต่างประเทศนั้น เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็น
การพูดเสีย 82% ซึ่งมากกว่าการเรียนการสอนวิชาอื่นที่สังเกตโดยผู้วิจัยผู้เดียวกันถึง 10%
2. แม้เด็กจะมีความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่ผลปรากฏว่า 59% ของการพูด
ทั้งหมดใช้ภาษาต่างประเทศ
3. เวลาที่ครูใช้พูดจะเป็นการพูดในภาษาของตนเองมากกว่าภาษาต่างประเทศ
4. เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกรณีที่เป็นกรพูดชมเชย ครูจะใช้ภาษาต่างประเทศเป็น
ส่วนมาก แต่ในกรณีที่เป็นเรื่องวิจารณ์หรือการใช้อำนาจของครู ครูจะใช้ภาษาของตนเอง
มากกว่า
5. ในกรณีที่เป็นเวลาพูดที่นักเรียนใช้โต้ตอบกับครู นักเรียนจะใช้ภาษาต่าง
ประเทศโต้ตอบกับครูมากกว่าใช้ภาษาของตนเอง

²E.C. Wragg, loc. cit., pp. 116-120.

ใน ค.ศ. 1968 กิลเบิร์ต เอ. จาร์วิส (Gilbert A. Jarvis)³ ได้เสนอแนะระบบการสังเกตพฤติกรรมสำหรับชั่วโมงภาษาต่างประเทศของ Moskowitz ซึ่งเป็นระบบที่ได้อัดแปลงมาจากของแพลนเคอร์สอีกทีหนึ่ง เพื่อป้องกันความสับสนยุ่งยากภายหลังประเภทพฤติกรรมของ Moskowitz จึงจำกัดขอบเขตเฉพาะที่กิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกทักษะทางภาษาที่ได้ (Language Skill Acquisition Activities) ประเภทของพฤติกรรมและรหัสสำหรับบันทึกของ Moskowitz มีดังนี้คือ

ประเภทพฤติกรรมที่เป็นภาษาสื่อสารจริง (Real Language Categories)

A คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศกระตุ้นให้เด็กโต้ตอบ (Evoking Student Response) ส่วนมากเป็นคำถามส่วนตัวกับเด็กเป็นรายบุคคล หรือเกี่ยวกับเรื่องที่สอน

B คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศโต้ตอบนักเรียน (Evoked by Student)

C คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศเกี่ยวกับระเบียบวินัยในห้องเรียน (Classroom Management) เช่น สั่ง เตือน เป็นต้น

D คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศในการชมเชย (Facilitating Performance or Reinforcing Behavior)

E คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศในการอธิบาย (Information Explanation)

1 คือ นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศตั้งคำถามกระตุ้นให้ครูหรือเพื่อนนักเรียนตอบ (Evoking Response)

2 คือ นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศตอบครูหรือเพื่อน (Responding)

ประเภทพฤติกรรมที่เป็นภาษาฝึก (Drill Language Categories)

G คือ สิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียน โต้ตอบ (Stimulus Evoking Response)

อาจเป็นพวกบทฝึก (Pattern Drill) หรือบทสนทนา (Dialog Repetition)

³Gilbert A. Jarvis, "A Behavioral Observations System for Classroom Foreign Language Skill Acquisition Activities", The Modern Language Journal, (October, 1968), pp. 335-340.

H คือ ครูทวนคำตอบที่ถูกแล้วให้เด็กฟังอีกครั้งหนึ่ง (Repetition Reinforcement)

J คือ ครูใช้ภาษาต่างประเทศพูดหว่านล้อมหรือกระตุ้นให้นักเรียนโต้ตอบ (Prompting)

P คือ ครูเป็นแบบอย่างหรือแก้คำตอบของนักเรียน (Modeling or Correcting)

3 คือ นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศโต้ตอบทีละคน (Individual Response)

4 คือ นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศโต้ตอบพร้อมกันทั้งชั้น (Choral Response)

ประเภทพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านและเขียน (Reading and Writing)

W คือ ครูแสดงภาษาเขียน (Presenting Writing Language)

5 คือ นักเรียนเขียน (Writing)

6 คือ นักเรียนอ่านในใจ (Reading Silently)

7 คือ นักเรียนอ่านออกเสียง (Reading Aloud)

ประเภทพฤติกรรมที่ใช้ภาษาตนเอง

K คือ ครูใช้ภาษาตนเองในการอธิบายเกี่ยวกับไวยากรณ์และระบบเสียงของภาษาต่างประเทศ

M คือ ครูใช้ภาษาตนเองในการแปลความหมายของภาษาต่างประเทศ

N คือ ครูใช้ภาษาตนเองในการพูดเกี่ยวกับระเบียบวินัยของห้องเรียน

8 คือ นักเรียนใช้ภาษาตนเองในการถาม

9 คือ นักเรียนใช้ภาษาตนเองในการตอบ

+ คือ ช่วงเวลาเงียบหรือการใช้ภาษาของตนเองนอกเหนือจากประเภทของพฤติกรรมที่กล่าวมาแล้ว และช่วยสนับสนุนการเรียนภาษา

- คือ ช่วงเวลาเงียบหรือการใช้ภาษาของตนเองนอกเหนือจากประเภทของพฤติกรรมที่กล่าวมาแล้ว และชักชวนการเรียนภาษา

วิธีการบันทึกพฤติกรรมนั้นเหมือนกับระบบของแฟลนเคอร์ส แต่ช่วงระยะเวลาที่บันทึกเปลี่ยนแปลงไป คือแทนที่จะบันทึกพฤติกรรมลงไปทุก ๆ 3 วินาที ก็ใช้บันทึกพฤติกรรมลงไป

ทุก ๆ 10 วินาที โดยบันทึกเฉพาะเลขรหัสติดต่อกันไปดังนี้

AA22DG48EEA2

ได้มีการนำระบบการวิเคราะห์พฤติกรรมของ Moskowitz ไปทดลองใช้ในมหาวิทยาลัย Purdue พบว่า ระบบการวิเคราะห์นี้สามารถใช้วัดพฤติกรรมการเรียนการสอนได้ แต่มีข้อจำกัด (Limitation) คือ ได้ข้อมูลน้อยเพราะต้องใช้เวลา และผลสรุปของพฤติกรรมจะถือเป็นมาตรฐานของพฤติกรรมการเรียนการสอนทั่วไปไม่ได้ แต่เป็นผลที่เสนอได้จากชั้นที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการสอนเท่านั้น

นอกจากนี้ ยังมีหนังสือที่เสนอแนะการใช้เวลาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ แก่ครู ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

แมรี ฟินอคชิอาโร (Mary Finocchiaro)⁴ ได้เสนอแนะการแบ่งเวลาในชั่วโมง 45-60 นาทีแห่งการสอนของครูไว้ดังนี้

1. กระตุ้นให้เด็กตื่นตัว (Warm Up) อาจจะเป็นการให้เด็กได้พูดโต้ตอบเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว เช่น วัน วันที่ ชื่อต่าง ๆ บทสนทนา หรือตอบคำถามโดยใช้โครงสร้างที่เคยเรียนมาแล้ว ประมาณ 3 - 5 นาที.
2. ตรวจการบ้าน (Homework Correction) ประมาณ 7 นาที
3. ฝึกออกเสียง (Pronunciation Drill) ประมาณ 3 นาที
4. นำสูบทเรียนใหม่ (Approach to New Material) ประมาณ 1-8 นาที
5. บอกจุดมุ่งหมายของบทเรียนใหม่ (Statement of Aim of New Lesson) 1-3 นาที
6. สอนบทเรียนใหม่ (Presentation of New Material) อาจจะสอนบทสนทนาใหม่ โครงสร้างใหม่ หรือ บทอ่านใหม่ ประมาณ 5-10 นาที
7. กิจกรรมการฝึกพูด (Oral Practice Activities) ประมาณ 15 นาที

⁴Mary Finocchiaro, English as a Second Language from Theory to Practice (New York: Simon & Schuster, 1964), pp. 49-50.

8. สรุปบทเรียน (Summary of Lesson) ประมาณ 2 นาที

9. สั้งการบ้านหรือทบทวนบทสนทนา (Overview of Homework Assignment or Review of Conversation) ประมาณ 3-5 นาที

เกี่ยวกับการแบ่งเวลาในการใช้ฝึกทักษะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
Finocchiaro ได้เสนอแนะไว้ดังนี้⁵

เวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะการฟังการพูด (Listening & Speaking) 40 %

เวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะการอ่าน (Reading) 40 %

เวลาที่ใช้ในการฝึกทักษะการเขียน (Writing) 20 %

ปีเตอร์ เอฟ. โอลิวา (Peter F. Oliva)⁶ ได้เขียนว่า มีผู้เสนอแนะการ
แบ่งเวลาการสอนภาษาสเปนเป็นภาษาต่างประเทศแก่ครู ดังนี้

กระตุ้นให้เด็กตื่นตัว (Warm-up) 3 นาที

บทสนทนาใหม่ (New Dialog) 10 นาที

ฝึกออกเสียง (Pronunciation Drills) 3 นาที

เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงบทสนทนา (Supplement or Dialog Adaptation)

เรียบเรียงบทฝึกเพื่อโต้ตอบใหม่ (Recombination Response Drills) 10 นาที

ฝึกเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structure Drills) 10 นาที

ทบทวนบทสนทนาหรือบทฝึก (Review Dialogs or Drills) 5 นาที

นำสูบทสนทนาหรือบทฝึกใหม่ (Re-entry of New Dialog or Drill) 5 นาที

รวมทั้งหมด 46 นาที

⁵Ibid. p. 46.

⁶Peter F. Oliva, The Teaching of Foreign Languages (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs), p. 83.

พินิตพรรณ เกทะเจริญ⁷ ได้เสนอแนะการแบ่งเวลาในการวางแผนการสอนภาษาอังกฤษแต่ละวันไว้ดังนี้

...งานที่แบ่งสอนแต่ละชั่วโมง (50 หรือ 60 นาที) นั้น
จะใช้อย่างนี้

ฟัง - พูด	ประมาณ	5 นาที
คำศัพท์	"	10 "
ไวยากรณ์	"	20 "
อ่าน	"	10 "
เขียน	"	10 "

⁷พินิตพรรณ เกทะเจริญ, "การเตรียมการสอน", วิธีสอนภาษาอังกฤษ
(พระนคร: โรงพิมพ์กฤษณปรกรณ, 2508), หน้า 66.